

गणिकापाद (ग^० + पाद) adj. *gaṇa* कस्त्यादि zu P. 5, 4, 138.

गणिकारिका f. *Premna spinosa* AK. 2, 4, 2, 46. TRIK. 3, 3, 140. = vulg. गणियारी RATNAM. 5. = vulg. वडगणियारी ÇKDr.

गणिकारी f. eine best. der vorigen ähnliche Pflanze (vulg. गणियारी) RĪGĀN. im ÇKDr.

गणित s. u. गणय्; गणितकौमुदी f. Titel eines Commentars zur Li-lāvati COLEBR. Misc. Ess. II, 421. 434. — गणिततत्त्वचिन्तामणि m. Titel eines Comm. zu Bhāskara's Sūrasiddhānta ebend. 393 u. s. w. (vgl. Verz. d. B. H. No. 843). — गणितमालती f. Titel eines mathem. Werkes ebend. 431. — गणितसार m. desgl. ebend. — गणिताध्याय m. Titel eines Kapitels im Brahmasiddhānta ebend. 419. गणितामृतसागरी f. Titel eines Commentars zur Li-lāvati Verz. d. B. H. No. 831.

गणितैन् (von गणित) adj. der etne Rechnung gemacht hat *gaṇa* इष्टादि zu P. 5, 2, 88.

गणिन् (von गण) m. Lehrer (eine Schaar um sich habend) H. 243, Sch.

गणपितृक (गणि oder गणिन् + पि^०) n. Collectivname für die zwölf heiligen Schriften der Ġaina H. 243.

गणैन्द्र (गण + इन्द्र) m. N. pr. eines Buddha LALIT. 283.

गणोय (von गणय्) adj. zählbar, berechenbar AK. 3, 2, 14. H. 872. अगणोय MBH. 8, 2554. 2838.

गणोरु 1) m. *Pterospermum acrifolium* Willd. (s. कर्णिकार). — 2) f. a) Hure. — b) Elefantenweibchen H. an. 3, 534. MED. r. 149. — Vgl. कणोरु und गणिका.

गणोरुका (von गणोरु) f. Kupplerin TRIK. 2, 6, 6. Dienerin H. c. 112.

गणेश (गण + ईश) m. 1) ein Bein. Çiva's Hār. 8. MBH. 3, 1629. — 2) Gaṇeṣa, der Anführer des Gefolges von Çiva, ein Sohn dieses und der Pārvatī, der Gott der Klugheit, welcher Hindernisse in den Weg legt, aber, wenn ihm die gehörige Ehre erwiesen wird, dieselben auch entfernt (deshalb so oft am Eingange eines Werkes angerufen mit den Worten: नमो गणेशाय विद्महेत्याय u. s. w.). Er wird dargestellt mit dem Gesicht des klügsten Thieres, des Elefanten; mit einem Zahne, einem hängenden Bauche und auf einer Ratte (die in die verborgensten Schlupfwinkel zu dringen vermag) stehend. H. 207. Schreibt nach Vjāsa's Erzählung das Mahābhārata nieder MBH. 1, 74. fgg. Besessenheit durch Gaṇeṣa und seine Besänftigung JĀN. 1, 270. fgg. गणेशपुराण Ind St. 1, 469. — 3) N. pr. eines berühmten Mathematikers und Astronomen des 16ten Jahrhunderts COLEBR. Misc. Ess. II, 426. 431. 439. 476. Verz. d. B. H. No. 843. Ind. St. 2, 248. 253.

गणेशकुम्भ (ग^० + कु^०) m. N. einer Felsenhöhle in Orissa LIA. II, 316. 1168.

गणेशकुसुम (ग^० + कु^०) m. rothblühender Oleander RĪGĀN. im ÇKDr.

गणेशभूषण (ग^० + भू^०) n. Menntig RĪGĀN. im ÇKDr.

गणेशान (गण + ईशान) m. der Gott Gaṇeṣa MBH. 1, 75.

गणेश्वर (गण + ईश्वर) m. 1) Haupt einer Schaar: ईश्वरा: सर्वभूतानां गणेश्वरविनायका: MBH. 13, 7103. कर्णिकार: R. 4, 28, 22. एते देवास्त्रयस्त्रिंशत्सर्वभूतगणेश्वरा: MBH. 13, 7102. N. pr. eines best. Wesens HABIV. LAGL. I, p. 513. — 2) Fürst der Thierschaaren, Löwe H. c. 183.

गणोत्साह m. *Rhinoceros* TRIK. 2, 5, 3. — Zerlegt sich in गण + उ-

II. Theil.

त्साह, was aber keinen befriedigenden Sinn giebt. Dieses Thier lebt nicht in Gesellschaft (daher एकचर u. s. w. genannt), so dass man etwa eine Bez. den Trupp meidend erwarten könnte.

गाण्ड eine aus गाण्ड Backe gefolgerte Wurzel, der demnach die Bed. गाण्ड oder वदनैकदेश (= वदनैकदेशारम्भलक्षणक्रिया, कपोलकर्तृकार्कश्य oder कपोलविषयक्रिया) zugeschrieben wird DAITOP. 9, 79. Gaṇḍa, die Dienerin der 7 Weisen, um ihren Namen befragt, antwortet um denselben unkenntlich zu machen: वल्लैकदेशे गाण्डेति धातुमेतं प्रचलते । तेनोन्नतेन गाण्डेति विद्धि मानलसंभवे ॥ MBH. 13, 4499.

गाण्ड 1) m. U. p. 1, 113. SIDDH. K. 249, b, ult. a) Wange, Seite des Gesichts AK. 2, 6, 2, 41. TRIK. 3, 3, 112. H. 582. an. 2, 114. fg. MED. d. 8. 9. JĀN. 3, 89. मनःशिलायास्तिलको गाण्डपार्श्वे निवेशितः R. 5, 37, 5. SUÇA. 1, 15, 20. 56, 15. 66, 2. ÇĀK. 143. ईषदार्द्रारूपागाण्डलेख (मुख) KUMĀRAS. 7, 82. MRGH. 27. 88. 89. 102. VARĀH. BṚH. 50, 8. 33. 42. 51, 3. 58, 46. AMAR. 81. RT. 6, 10. GLT. 10, 14. KĀURAP. 4, 12. DHŪRTAS. 94, 8. ÇIC. 9, 47. स्थूलगाण्डो KATHĀS. 20, 108. रतिश्चमल्लान्तविपाण्डगाण्डाः (तरुण्यः) F. 4, 6. Beim Stiere VARĀH. BṚH. 60, 5. Pferde 65, 2. Elephanten AK. 2, 8, 2, 5. 3, 4, 9, 36. H. 1225. नागा मद्भिन्नगाण्डकर्ताः BHARTṢ. 3, 73. गाण्डश्यामदच्युति PĀNĀT. 1, 371. KATHĀS. 19, 68. BHĀG. P. 3, 13, 31. — b) Knoten, Pustel, Beule TRIK. H. 466. H. an. MED. SUÇA. 1, 283, 8. गाण्डं विनयति VOP. 23, 29. अयमपरो गाण्डस्योपरि विस्फोटः sprichwörtlich so v. a. Schlag auf Schlag MUDRĀR. 120, 14; vgl. तदो गाण्डस्स उर्वरि पिण्डिन्ना संवृता ÇĀK. 20, 10. — c) Kropf und andere Halsanschwellungen: घोवासु तद्गाण्डं दध्यात् AIR. Br. 1, 25. SUÇA. 1, 288, 15. 289, 8. 2, 109, 16. — d) Gelenk, Knoten (ग्रन्थि) RĀMĀN. zu AK. ÇKDr. Vgl. गाण्डू. — e) Wasserblase H. an. MED. — f) Zeichen diess. — g) eine Art Pferdeschmuck diess. part of a horse's trappings, a stud or button fixed as an ornament upon the harness WILS. — h) Rhinoceros (vgl. गाण्डक, गाण्डाङ्ग) TRIK. H. an. MED. — i) Held (vgl. गाण्डीर) H. an. MED. — k) ein auf etwas ganz Anderes gehender, plötzlich ertönender Ausruf, den man in seiner Befangenheit in Bezug bringt zu dem wovon man eben gesprochen hat, = वीध्यङ्ग MED. गाण्ड (also n.) प्रस्तुतसंबन्धि भिन्नार्थं सत्वरं वचः SĀH. D. 527. 321. — l) N. des 10ten (unter den 27) Joga H. an. MED. स्वकार्यकर्ता परकार्यकर्ता गाण्डाद्भवः स्यादतिगाण्डवाक्यः (viell.: eine sehr ungelienke Redeführend) । अत्यन्तधूर्तः पुरुषः कुत्रापि मुहुरापानामतितापदाता ॥ KOSUTHĀR. im ÇKDr. likewise its star, Regulus KĀLAS. 364 bei HARTHTON. = दोषजनको ऽस्त्रिन्यादिनन्त्राणां भागविशेषः ÇKDr. nach dem ĠJO-TISHAT. = ग्रह oder ग्रहप्रभेद MED. — m) an astronomical period WILS. — n) = श्रेष्ठ der Beste, in seiner Art Ausgezeichnete (vgl. गाण्डयाम) TRIK. — 2) f. आ N. pr. der Dienerin der 7 Weisen MBH. 13, 4417. 4499. — Vgl. गडु, गण्ड, गण्डु, अतिगाण्ड, अच, अस्त्रि, गल, पुव.

गाण्डक (von गाण्ड) 1) m. a) Rhinoceros (vgl. गाण्डाङ्ग) AK. 2, 5, 4. TRIK. 2, 5, 3. H. 1287. an. 3, 34. MED. k. 81. — b) Hinderniss. — c) Absonderung, Trennung H. an. MED. — d) eine best. Art zu zählen TRIK. 3, 3, 18. H. an. MED. a mode of reckoning by fours WILS. गाण्डा bengal. four (used chiefly of cowries [कर्परी]); a coin of the value of four cowries HAUGHT. — e) eine Art Wissenschaft H. an. MED. astrological science or a part of it WILS. — f) Zeichen (? vgl. गाण्ड): पञ्चगाण्डकं qui porte